

Propagandakriget i Genève

Man kan väl utgå från att ingen av de statsmän som i går uppträdde i Genève tror på möjligheten att konferensen skall leda till positiva och konkreta resultat. Liksom Förenta nationerna är Genèvekonferensen väsentligen ett forum för propaganda. Ryssarna har härvid den lättare, om man så vill den starkare positionen. De behöver inte beakta den inhemska opinionen; denna dirigeras helt av regeringen, och hur än de ryska delegaterna uppträder är de förvissade om applåder från hemlandet, satelliterna och kommunistpartierna i den fria världen. För Västerås ledare gäller det däremot att bevara sin ställning inom de egna folken. Längtan efter fred och avspänning, liksom partipolitiska rivaliteter, leder till att de demokratiska politikernas yttranden och handlingar granskas med den yttersta skärpa. Har de gjort allt för att nå en uppgörelse? Detta är den fråga som ställs och diskuteras inom demokratierna, och Eisenhowers, Edens och Faures inlägg måste ses mot bakgrunden av denna kritiska inställning. Därför tvingas dessa statsmän att diskutera illusioner som om det vore fråga om realiteter. Avslöjande, realistiska uttalanden framkallar beskyllningar för bristande vilja att nå av alla eftersträfvade mål och är därför praktiskt taget otillåtliga.

Från rysk sida är ett annat slags falskhet, djupare och mera total, naturlig. Här är det möjligt att föreslå generella lösningsar, som i och för sig ter sig utomordentligt tilltalande; motspelarna vet visserligen att det är fråga om svek och finter, men att påpeka detta är att från början slå spelet i stycken. I kombination med västrepresanternas taktiskt nödvändiga brist på uppriktighet ger den ryska förljugenheten debatten i Genève ett drag av överklighet, som är lika skrämmande som de vanliga duellerna i anklagelser och förtäckta hotelser.

Västerställer den tyska frågan i första rummet. Ett enat Tyskland verkar man för av

skilda motiv: den demokratiska principen om nationell självbestämmningsrätt, Västtysklands krav på sina nya allierade att arbeta i den riktningen, önskan om en starkare barriär mot Ryssland. Tidigare har ryssarna i allmänna ordalag gått med på själva eningstanken; den ansågs vara ett bra lockbete för att förhindra Västtysklands upprustning och anslutning till Atlantpakten. Numera, sedan Västtyskland bestämt sig, är detta kort inte användbart i spelet. Ett enat och rustat Tyskland skulle för Ryssland vara ett nederlag av omätlig betydelse. Att särskilt Eden och Faure söker förgylla denna väldiga förändring med tal om neutrala zoner eller något slags nytt Locarno kan knappast av förslagsställarna själva antas påverka den ryska hållningen.

Lika litet är ryssarna benägna för andra eftergifter. Eisenhower sade några ord om "de ryska vasallstaternas frihet"; det är en vädjan som förstås och uppskattas i hela den demokratiska världen — inte minst av miljoner väljare i USA som kommer från de underkuvade folken — men naturligtvis har den amerikanska statsledningen ingen tanke på att denna fördran skulle uppfyllas eller ens på allvar diskuteras. Bulganin svarade självfallet att satellitstaterna "valt kommunistisk regim av egen fri vilja". Eisenhower berörde också den

internationella kommunismen, den femte kolonn som går Rysslands ärenden inom demokratierna; Bulganin avvisade saken med orden att man mötts för att behandla mellanstatliga frågor och inte de politiska partierna i olika länder. Illusionismen i hela debatten framträder i en sådan detalj.

Ryssarna svarar med de allmänna förslag som redan är väl kända och som faller till marken därför att ingen litar på, ingen kan lita på, de kommunistiska utfästelserna. Varför inte komma ifrån uppdelningen i skilda block, säger Bulganin; låt oss alla hålla ihop, lova att avstå från väpnat våld och att lösa alla tvister med fredliga medel, ja, att bistå varandra om någon trots allt skulle bryta brödraringen. Realiteten bakom detta förslag är helt enkelt att Atlantpakten skulle upplösas och USA dra tillbaka sin militär från Europa. Det är den ryska aggressionen som framkallat Atlantpakten, de fria staternas militära samverkan och upprättandet av amerikanska baser i Europa; det Ryssland vars löfte att vara fredligt skulle vara hörnstenen i "den kollektiva säkerhetens system" har på femton år uppslukat tio europeiska stater. Då Molotov framförde samma ryska förslag i Berlin för två år sedan lär han ha brustit i skratt; nu har denna fantastiska fräckhet så ofta upprepats att den framstår som en naturlig faktor i debatten.

Redan första dagen i Genève visar klart att resultat av betydelse inte kan vinnas. Konferensen kan likväl vara av något värde om dess karaktär allmänt genomskådas. Eljest blir den till fördel för kommunismen, som vill framkalla föreställningen om avspänning, men undvika dess realitet.